

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THANH BÌNH

NGHIÊN CỨU ĐA DẠNG SINH HỌC ỐC CẠN
(LAND SNAILS) Ở KHU VỰC XÃ LA HIÊN,
HUYỆN VĨNH NAI, TỈNH THÁI NGUYÊN

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THANH BÌNH

**NGHIÊN CỨU ĐA DẠNG SINH HỌC ỐC CẠN
(LAND SNAILS) Ở KHU VỰC XÃ LA HIÊN,
HUYỆN VĨNH NAI, TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Sinh thái học

Mã số: 60.42.01.20

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Người hướng dẫn khoa học: 1. TS. Hoàng Ngọc Khắc
2. TS. Hoàng Văn Ngọc

THÁI NGUYÊN - 2015

**XÁC NHẬN CỦA
KHOA CHUYÊN MÔN**

**XÁC NHẬN CỦA
TẬP THỂ HƯỚNG DẪN KHOA HỌC**

- 1. TS. Hoàng Ngọc Khắc**
- 2. TS. Hoàng Văn Ngọc**

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn trước tiên tôi gửi lời cảm ơn sâu sắc tới thầy giáo TS. Hoàng Ngọc Khắc và TS. Hoàng Văn Ngọc đã trực tiếp hướng dẫn, truyền đạt kiến thức thực tế, phương pháp luận, đôn đốc kiểm tra trong suốt quá trình nghiên cứu.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn tới UBND xã và người dân xã La Hiên, huyện Võ Nhai, tỉnh Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ, cung cấp những tài liệu, thông tin cần thiết cho tôi trong suốt quá trình nghiên cứu.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn tới Ban lãnh đạo trường Đại học sư phạm Thái Nguyên, ban chủ nhiệm khoa Sinh - KTNN, các thầy cô giáo, các cán bộ, nhân viên trong khoa đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, ngày 26 tháng 10 năm 2015

Học viên

Nguyễn Thanh Bình

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận văn “*Nghiên cứu đa dạng sinh học ốc cạn (Land snails) ở khu vực xã La Hiên, huyện Võ Nhai, tỉnh Thái Nguyên*”. là công trình nghiên cứu thực sự của riêng tôi, thực hiện trên cơ sở nghiên cứu thực địa ở khu vực xã La Hiên, huyện Võ Nhai, tỉnh Thái Nguyên. Dưới sự hướng dẫn khoa học của TS. Hoàng Ngọc Khắc và TS. Hoàng Văn Ngọc. Các số liệu về kết quả của luận văn là trung thực, khách quan và chưa được công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu nào khác.

Thái Nguyên, ngày 26 tháng 10 năm 2015

Học viên

Nguyễn Thanh Bình

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Lời cảm ơn.....	i
Lời cam đoan	ii
Mục lục	iii
Danh mục từ viết tắt	iv
Danh mục bảng.....	v
Danh mục hình.....	vi
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Nội dung nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	2
Chương 1: TỔNG QUAN CÁC VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	4
1.1. Tổng quan về ốc cạn.....	4
1.1.1. Đặc điểm phân loại	4
1.1.2. Đặc điểm sinh học và sinh thái học	8
1.2. Lịch sử nghiên cứu ốc cạn	10
1.2.1. Tình hình nghiên cứu ốc cạn trên thế giới.....	10
1.2.2. Tình hình nghiên cứu ốc cạn ở Việt Nam	13
CHƯƠNG 2: PHƯƠNG TIỆN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	18
2.1. Địa điểm và thời gian nghiên cứu	18
2.1.1. Địa điểm nghiên cứu.....	18
2.1.2. Thời gian nghiên cứu.....	18
2.2. Phương tiện và phương pháp nghiên cứu	20
2.2.1. Phương tiện nghiên cứu	20
2.2.2. Phương pháp nghiên cứu	20

CHƯƠNG 3: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ XÃ HỘI KHU VỰC NGHIÊN CỨU	26
3.1. Điều kiện tự nhiên khu vực nghiên cứu	26
3.1.1. Vị trí địa lý.....	26
3.1.2. Một số nét khái quát về địa chất và địa hình	26
3.1.3. Khí hậu, thủy văn.....	28
3.1.4. Tài nguyên rừng [4].....	29
3.2. Điều kiện kinh tế - xã hội khu vực nghiên cứu	29
CHƯƠNG 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	31
4.1. Thành phần loài ốc cạn ở khu vực nghiên cứu.....	31
4.1.1. Cấu trúc thành phần loài ốc cạn	31
4.1.2. Mối quan hệ thành phần loài ốc cạn ở KVNC với các khu vực lân cận.....	47
4.2. Đặc điểm phân bố của ốc cạn ở khu vực nghiên cứu	51
4.2.1. Phân bố theo sinh cảnh	51
4.2.2. Phân bố theo độ caso	56
4.3. Vai trò của ốc cạn	60
4.3.1. Về giá trị làm thực phẩm	60
4.3.2. Về giá trị Y dược	62
4.3.3. Vai trò gây hại của ốc cạn	63
4.3.4. Định hướng nghiên cứu và sử dụng	64
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	69
TÀI LIỆU THAM KHẢO	71
PHỤ LỤC	PL1

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Ý nghĩa
ctv.	Cộng tác viên
ĐL	Định lượng
ĐT	Định tính
KN	Khuôn Ngục
KV	Khuôn Vạc
KVNC	Khu vực nghiên cứu
LB	Làng Bồng
LG	Làng Giai
LK	Làng Kèn
NHMN	Bảo tàng lịch sử tự nhiên
XP	Xóm Phố
VQG	Vườn Quốc gia

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1 Địa điểm, thời gian, tọa độ, độ cao ở KVNC	18
Bảng 4.1 Tỷ lệ (%) của các giống ốc cạn ở khu vực nghiên cứu.....	36
Bảng 4.2 Độ phong phú (P%) của các loài ở khu vực nghiên cứu	40
Bảng 4.3 Thành phần và tần số xuất hiện của các loài ốc cạn ở KVNC	42
Bảng 4.4 So sánh thành phần loài ốc cạn ở KVNC với các khu vực lân cận ...	49
Bảng 4.5 Tỷ lệ (%) các loài ốc cạn phân bố theo sinh cảnh ở KVNC.....	51
Bảng 3.6 Các tuyến có độ cao khác nhau trong khu vực nghiên cứu	56
Bảng 4.8 Danh sách các loài ốc cạn có giá trị và gây hại	63

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1 Các địa điểm thu mẫu tại xã La Hiên, Huyện Võ Nhai, tỉnh Thái Nguyên...	19
Hình 2.2 Đặc điểm cấu tạo ngoài của vỏ ốc cạn	23
Hình 4.1 Sơ đồ cấu trúc phân loại ốc cạn ở khu vực nghiên cứu	32
Hình 4.2 Sự đa dạng về các bộ tại khu vực nghiên cứu.....	33
Hình 4.3 Tỷ lệ (%) cá thể của các bộ tại khu vực nghiên cứu	34
Hình 4.4 Tỷ lệ (%) của các họ ốc cạn ở khu vực nghiên cứu	35
Hình 4.5 Số lượng loài phân bố ở các họ ốc cạn ở khu vực nghiên cứu	35
Hình 4.6 Tỷ lệ (%) phân bố của các loài ốc cạn trong 3 sinh cảnh ở KVNC ...	55
Hình 4.7 Số lượng họ, giống, loài ốc cạn phân bố trong 3 sinh cảnh ở KVNC	55